

# „S O M O G Y“

(POLITIKAI HETILAP.)

XXXII. évfolyam.

Kaposvár, márczius 27.

|                          |                      |                               |
|--------------------------|----------------------|-------------------------------|
| Tanítók és körjegyzőknek | Szerkesztő és lap-   | Kiadó: <b>HAGELMAN KÁROLY</b> |
| Egy évre 2 frt 50 kr.    | tulajdonos:          | Egy évre 5 frt — kr.          |
| Félévre 1 frt 35 kr.     | <b>ROBOZ ISTVÁN.</b> | Félévre 3 frt — kr.           |
|                          |                      | Negyed évre 1 frt 50 kr.      |

**A** „SOMOGY“-ot alapítottam 1864-ben, midőn nem hogy Somogyban, de a Dunántuli megyékben is csak egy lap volt Kanizsán; az egész ország területén pedig csak 3 politikai napi és öt vidéki hetilap.

Nagy áldozattal járt az uttörés, mert a közönség előtt szokatlan volt vidéki lapra előfizetni s már előre is a lap bukásától félt mindenki, tehát nem volt a sajtó iránt bizalom. Minden családot egyenkét kellett meghódítani.

Rendezett nyomda is a ritkaságok közé tartozott; p. o. a „Somogy“-ot hosszú időn át N.-Kanizsán kellett nyomtatni Fischel Fülöp nyomdájában.

Csak 1869—70-ben lett a lapnak annyi előfizetője, hogy saját jövődelméből fent lehetett tartani; de ezután rohamosan emelkedett s a társadalom minden osztályában elterjedt.

Az 1878—1886. alatti időközökben aztán egyre-másra alapították a megye területén a társadalmi lapokat különféle programmal, de alig egy-egy év lefolyása alatt mind megbukott; úgy, hogy midőn a „Somogy“ 1887-ben 23 éves fentállását, szerkesztője pedig 40 éves jubileumát ülte meg, melyet Kaposvár képviselő-testülete rendezett, — ez ideig összesen 14 lap esett el.

A „Somogy“ 54 cm. magas és 37 cm. széles iven

jelent meg később a kaposvári hitelbank, majd Hagelman Károly 100 év óta fentálló könyvkereskedésének kiadásában.

Iránya volt: a társadalmi égető kérdéseket megvitatni; mivel Somogyvármegye speczialisan termelő megye, a mezőgazdaság érdekeit szolgálni s épen ezért a somogymegyei gazdasági egyletnek s ezenkívül tizenegy egyesület és intézetnek hivatalos közlönyévé lett nagy elterjedtségénél fogva is.

A megyei kiállítások, versenyeknél nagy szolgálatokat tett, mert propagandát csinált azoknak úgy az értelmiség, mint a polgárság körében.

A Balaton-kultusz terjesztése s a partvidék beépítése, fásítása mindig egyik főbb törekvése volt.

1870-ben politikai lappá lett a »Somogy« a Deák-párt elveit követve mindaddig, míg Tisza Kálmán a fuziót megcsinálta; ez időtől fogva pedig a szabadelvű-párt zászlaja alatt küzd folytonosan.

Keveset politizálunk azonban, mert a vidéki sajtó hivatása: megfigyelni híven a körüle történt eseményeket, s azokat híven visszasugározni a központ felé, hogy a fővárosi lapok jó forrásokból merithessenek.

Irányunk volt mindig a mérsékeltség s tudva azt, hogy mióta a világ áll: ész és vagyon vezette az emberiséget, ezek szolgálatában álltunk, mióta csak toll van kezünkben. A kaput, az értelmiség ügyét soha cserben sem hagytuk, még akkor sem, ha veszélyvel álltunk szemben. A polgárságot mindig munkára, takarékoság s a mivelődés útjára serkentettük. Ellene voltunk az itt-ott elharapódzott fényűzésnek s olvasóköri, népkönyvtárak alapítására buzdítottuk s még egyre: hogy vallásos, erkölcsös legyen, bizalommal viseltetve a kaput iránt, mely jó és balsorsában mindig mellette állt! ... Soha nem izgattunk, de a békét hirdettük; a mérsékelt uton haladva, feltékenyen őriztük a szabadságot a szabadosságtól. És a kik semmivel sem birva, vakmerő harcot folytattak az értelmiség személye és érdekei ellen, izgatva a népet, a tudatlanságot, — ellenők álltunk és állni fogunk, míg a toll ki nem esik kezünkől.

A magas politika legyen a napilapoké, a vidéki journalisztika teendői: ujja alkotni a zilált társadalmat, hogy ez ne csak önkörében mozogjon, hanem erejével

segítse, támogassa az államot és vizsont. Erős társadalom adhat csak erős kormányt. A társadalmi köztevékenységet egészséges irányba terelni, socialis bajainkat kitelhető módon orvosolni, hogy a naponkint nagyobb mérvben fejlődő pauperismus még jobban meg ne ingassa az ugy is zilált társadalmat.

Kiváló gondot fordítottunk mindig arra, hogy az irodalompartolás minél nagyobb mérvben terjedjen.

Iskoláit gondozza. becsülje meg a nép; tanítóit tartsa tiszteletben, kik első sorban napszámosai, lelkiismeretes apostolai a nevelésnek s így a magyar culturának.

Nagy segítségünkre voltak ezekben munkatársaink, kiknek fényes sorában számos országos nevet tisztelhetünk.

Ime többek közt: Andorka Gyula, Andorka Elek, Beksits Gusztáv, Brankovics György, Benedek Aladár, Boross Mihály, Bittó István Both Menyhért, Balázs Sándor, Cserna István, Csepely Sándor, Dengi János, Domaniczky István, Dömény József, Frankenburg Adolf, dr. Fésüs György, Gyulay Kálmán, Hock János gr. Jankovich László, Jókai Mór, Jánosi Gusztáv Kisfaludy Attala, gr. Lónyay Menyhért, Kovács Pál, Körmendy Sándor, Klapka György, gr. Migazzi Vilmos, Németh Ignác, Odry Lehel, hg. Odeszhálchy Arthur, Onody Géza, Eötvös Vilmos, Pap Gábor, Rényi Rezső, dr. Roboz Zoltán, Reviczky Gyula, Somssich Pál, Szalay Imre, Szontagh Pál, gr. Széchényi Pál, gr. Széchényi Imre, Szalay Fruzina, gr. Somssich Paula gr. Somssich József, Sárközy Titusz, Tobak Benő, Tamássy Gyula, Tóvölgyi Titusz, Visi Imre, Vas Gereben, Várady Ferencz, Végh Endre, Zichy Antal Zsoldos Ignác stb. stb.

A lap segéd-szerkesztői voltak: Tobak Benő, Végh Endre, Both Menyhért, Mesits György, Schulcz Mark stb.

A »Somogy« kezdeményezte a vidéki hirlapírók congresszusát, mely meg is lett tartva 1885-ben s szerkesztője volt a congresszus elnöke.

A »Somogy« intézetek, templomok, iskolák, tüzkárosultak stb. számára, vagyis jótékonycélra többet gyűjtött 30 ezer forintnál; 28 év alatt több mint ezer nyolczszáz szegény iskolás-gyereket öltöztetett fel. Ünnepek, előadások, versenyek rendezése által segítette, gyógyította a szegények ügyét.

Részt vett azon nagy politikai harcokban, melyek már-már szocialis irányzatokkal a nép nagy részét veszélyekbe kergették! Ez időben voltak a nagy választási harcok Kossuth Lajos, Somssich Pál közt. A gyűlésterem izgalmai, midőn gr. Jankovich László főispán tartotta a kormányrudat kezében; majd Tallián Béla s megalakult alatta a közigazgatási párt, mely egy kalap alá huzta a politikai szélsőségeket is s az izgalom lecsendesült.

Ma politikailag mély csend sőt apathia!

**Roboz István,**

kir. tanácsos.

A »Somogy« szerkesztője  
és tulajdonosa.